

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

DEPARTAMENT INFORMACJI I PROMOCJI

Warszawa, 9 listopada 2016 r.

Reforma edukacji - informacja o zmianach

Projekt ustawy Prawo oświatowe wraz z projektem ustawy Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe

Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy Prawo oświatowe wraz z projektem ustawy Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe – dokumenty przedłożone przez ministra edukacji narodowej.

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie nowego ustroju szkolnego oraz modyfikację organizacji szkół i placówek oświatowych. Przede wszystkim wygaszone zostaną gimnazja, a funkcjonować zaczną 8-letnia szkoła podstawowa i 4 letnie liceum ogólnokształcące. Wprowadzanie zmian rozpocznie się od roku szkolnego 2017/2018. Proponowane rozwiązania zostały zapowiedziane przez premier Beatę Szydło w exposé.

Powody zmian

W 1999 r. wprowadzono do polskiego systemu edukacyjnego samodzielnie funkcjonujące gimnazja, które miały wyrównać szanse edukacyjne uczniów oraz podnieść jakość nauczania. Miał to być także wstęp do reformowania kształcenia średniego i zasadniczego.

Jednak wdrożenie nowego typu szkoły spotkało się z negatywną oceną znacznej części społeczeństwa. Ponieważ nie dokończono reformy szkół ponadgimnazjalnych, gimnazjum pozostało w silnych związkach ze szkołą podstawową i zaczęło się do niej upodabniać – obecnie prawie 60 proc. gimnazjów nie osiąga pierwotnie zakładanej liczby uczniów, tj. 150. Średnia liczba uczniów gimnazjów dla dzieci i młodzieży (bez specjalnych) obniżyła się z 271 uczniów w roku 2001/2002 do 158 w roku 2015/2016. W dotychczasowym systemie, co drugie publiczne gimnazjum funkcjonuje w zespole ze szkołą podstawową. W efekcie w jednym budynku uczą się dzieci od siódmego (szóstego) do szesnastego roku życia.

Obecnie znaczna liczba gimnazjów w dużych miastach prowadzi selektywny nabór, czego efektem jest duże zróżnicowanie wyników egzaminu gimnazjalnego między szkołami.

Jest to sprzeczne z założeniami reformy z 1999 r., która zakładała, że obwodowe gimnazja będą służyć wyrównywaniu szans edukacyjnych (z badań wynika,

że selekcjonowanie uczniów nie sprzyja ani podnoszeniu wyników, ani wyrównywaniu szans edukacyjnych).

Powodem zmiany jest również obecny stan liceów ogólnokształcących i szkół zawodowych. Liceum zostało w praktyce skrócone do 2 lat, zaś koncentracja godzin na wybranych 2-4 przedmiotach rozszerzonych, spowodowała, iż utraciło ono charakter szkoły ogólnokształcącej. W klasie I liceum kontynuowana jest edukacja gimnazjalna, a kolejne półtora roku to „kurs przygotowawczy” do egzaminu maturalnego.

Uczelnie informują, że muszą uruchamiać tzw. lata zerowe, gdyż potrzebują studentów

z pogłębioną wiedzą ogólną. Potwierdzają to rektorzy szkół wyższych – 26 z 37 – wyraziło negatywną ocenę przygotowania absolwentów szkół ponadgimnazjalnych do podjęcia studiów, wskazując na zbyt krótki czas nauki w liceum ogólnokształcącym.

Szkoły zawodowe, zwłaszcza zasadnicze, nie są atrakcyjne dla znacznej części młodzieży. Pochodzi z nich najwięcej bezrobotnych absolwentów. Stopa bezrobocia wśród uczniów kończących zasadnicze szkoły zawodowe w ostatnich latach wynosi stale ponad 40 proc. Absolwenci szkół zawodowych powinni posiadać wysokie kwalifikacje zawodowe odpowiadające potrzebom współczesnego rynku pracy. Dlatego ich kształcenie musi uwzględniać treści dotyczące zarówno nowoczesnych technologii, jak i kompetencje personalne i społeczne. Absolwenci szkół zawodowych muszą mieć dostęp do różnorodnych ścieżek umożliwiających podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz poziomu wykształcenia.

Główne założenia

Obecny system składa się z 6-letniej szkoły podstawowej, 3-letniego gimnazjum, 3-letniego liceum ogólnokształcącego, 4-letniego technikum i 3-letniej zasadniczej szkoły zawodowej.

Po zmianach system będzie obejmował:

- 8-letnią szkołę podstawową
- 4-letnie liceum ogólnokształcące
- 5-letnie technikum
- 3-letnią branżową szkołę I stopnia
- 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy
- 2-letnią branżową szkołę II stopnia
- szkołę policealną

Ten model oznacza stworzenie spójnej i drożnej struktury organizacji szkół oraz wydłużenie okresu kształcenia i wychowania w jednej szkole i w tej samej grupie rówieśniczej. Rozwiązania te ograniczą konieczność częstej adaptacji uczniów do nowych warunków uczenia się (zmiana szkoły i grupy rówieśniczej) oraz będą sprzyjać uzyskiwaniu lepszych efektów kształcenia.

Rozwiązania dotyczące szkolnictwa zawodowego przyczynią się do systematycznego podnoszenia jakości kształcenia. W obecnym systemie absolwenci zasadniczej szkoły zawodowej mają możliwość podniesienia wykształcenia i kwalifikacji jedynie przez ukończenie odpowiednich kwalifikacyjnych kursów zawodowych lub naukę od drugiej klasy w liceum ogólnokształcącym dla dorosłych.

Nowo utworzona branżowa szkoła I stopnia umożliwi otrzymanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe i uzyskanie wykształcenia zasadniczego branżowego. Absolwent branżowej szkoły I stopnia będzie przygotowany zarówno do podjęcia pracy, jak i do kontynuowania kształcenia w branżowej szkole II stopnia. Brak możliwości uzyskania dyplomu technika, po ukończeniu obecnej zasadniczej szkoły zawodowej, niejednokrotnie stanowi przeszkodę dla absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej do zdobycia wyższych kwalifikacji. Dlatego konieczne jest wprowadzenie do systemu, szkoły zapewniającej drożność systemu kształcenia zawodowego.

Harmonogram

Wprowadzanie zmian rozpocznie się od roku szkolnego 2017/2018. Wtedy uczniowie kończący klasę VI szkoły podstawowej będą podlegać promocji do klasy VII szkoły podstawowej. Tym samym rozpocznie się wygaszanie gimnazjów (nie będzie prowadzona rekrutacja do tych szkół).

W roku szkolnym 2018/2019 ostatni rocznik dzieci klas III ukończy gimnazjum. Od 1 września 2019 r. nie będzie gimnazjów.

Wprowadzenie branżowej szkoły I stopnia, w miejsce zasadniczej szkoły zawodowej, zaplanowano od 1 września 2017 r. Wprowadzenie branżowej szkoły II stopnia dla absolwentów branżowej szkoły I stopnia planowane jest od roku szkolnego 2020/2021.

Zmiany w liceach ogólnokształcących i technikach rozpoczną się od roku szkolnego 2019/2020, a zakończą w roku szkolnym 2023/2024. W roku szkolnym 2019/2020 w klasach I liceów ogólnokształcących, techników i branżowych szkół I stopnia edukację rozpoczną dzieci kończące klasę III gimnazjum i dzieci kończące klasę VIII szkoły podstawowej. Dzieci kończące gimnazjum będą kształciły się w 3-letnich liceach ogólnokształcących i 4-letnich technikach, natomiast dzieci kończące VIII klasę szkoły podstawowej rozpoczną naukę w 4-letnim liceum lub 5-letnim

technikum. Uczniowie będą mogli także kontynuować naukę w I klasie branżowej szkoły I stopnia.

Wygaszanie gimnazjum może być realizowane w różnych wariantach przez: przekształcenie dotychczasowego gimnazjum w ośmioletnią szkołę podstawową lub włączenie gimnazjum do ośmioletniej szkoły podstawowej. Możliwe będzie także: przekształcenie gimnazjum w liceum ogólnokształcące albo technikum; włączenie gimnazjum do liceum ogólnokształcącego lub technikum; przekształcenie dotychczasowego gimnazjum w branżową szkołę I stopnia lub włączenie gimnazjum do branżowej szkoły I stopnia.

Pozostałe zmiany

Założono, że oddziały dwujęzyczne będą mogły funkcjonować od VII klasy szkoły podstawowej. W ten sposób zostanie zachowana liczba lat edukacji dwujęzycznej, tj. 6 lat – 2 lata w szkole podstawowej (kl. VII-VIII) oraz 4 lata w liceum ogólnokształcącym.

Aby zachować właściwe zarządzanie szkołami w okresie przejściowym, dotychczasowi dyrektorzy będą pełnić funkcje do zakończenia kadencji, z możliwością przedłużenia przez organ prowadzący, w przypadkach szkół w ramach których będą funkcjonowały oddziały gimnazjalne aż do ich wygaśnięcia.

Umożliwione zostanie płynne przechodzenie nauczycieli ze szkół starego systemu do szkół nowego systemu – bez konieczności rozwiązywania i ponownego zawierania umów o pracę. Zapewniona będzie ochrona miejsc pracy nauczycieli. Z mocy prawa nauczyciele szkół obecnego systemu staną się nauczycielami szkół nowego systemu.

Zwiększy się wsparcie dla dzieci w edukacji domowej. Dzieci te będą mogły korzystać z pomocy dydaktycznych, służących realizacji podstawy programowej, znajdujących się w szkołach. Będą miały także prawo do konsultacji umożliwiających przygotowanie do rocznych egzaminów klasyfikujących.

W systemie oświaty pozostaną formy placówek wychowania przedszkolnego, jakimi są oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych.

W związku z reformą zmienił się czas trwania obowiązku szkolnego. Dziecko będzie objęte obowiązkiem szkolnym od 7 roku życia do ukończenia VIII klasy szkoły podstawowej, nie dłużej niż do ukończenia 18 roku życia. Obowiązek szkolny obejmuje 7-latkę, ale 6-latkę w przedszkolu już się uczy. Od 1 września 2019 r. obowiązek szkolny będzie wypełniany przez uczęszczanie do szkoły podstawowej – publicznej

lub niepublicznej.

Projekt ustawy przewiduje, że uczniowie pełnoletni będą mogli samodzielnie usprawiedliwiać swoją nieobecność na zajęciach. Brak takiego przepisu powodował, że szkoły niejednokrotnie nie uznawały w tej kwestii praw przysługujących uczniom pełnoletnim.

Projekt ustawy – Prawo oświatowe zastąpi obowiązującą od 1991 r. ustawę z 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Informacje organizacyjne

Za kampanię informacyjną „Dobra Szkoła” oraz za materiały informacyjne odnośnie reformy edukacji odpowiada Departament Informacji i Promocji Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Pracownicy Departamentu Informacji i Promocji służą pomocą:

- Plakaty, ulotki, broszury, roll-up’y – Hanna Lipińska, tel. 784 465 652, hanna.lipinska@men.gov.pl
- Strona internetowa, grafiki, e-mail, formularz – Piotr Potrebka, tel. 604 176 581, piotr.potrebka@men.gov.pl
- Kontakt z mediami, materiały prasowe, spotkania - Anna Ostrowska tel. 783 920 628, anna.ostrowska@men.gov.pl

Pytania w sprawie reformy prosimy kierować również na e-mail: reformaedukacji@men.gov.pl

Szczegółowe informacje dotyczące reformy znajdują się także na stronie internetowej:

www.reformaedukacji.men.gov.pl

Departament Informacji i Promocji
Ministerstwo Edukacji Narodowej